

Pedagogisch beleidsplan

Buitenschoolse opvang

Datum: 25 november 2014
Versie: versie 1
Opgemaakt door: Myrna Oostvogels-Franken

Het pedagogisch beleid van BSO Het Klavertje gaat uit van de kinderen. Daarom gaan we in de eerste plaats uit van hun behoefte aan veiligheid en uitdaging, aan nieuwe ervaringen en aan steeds zelfstandiger worden. We werken vanuit de behoeften en mogelijkheden van elk kind. Kinderopvang is groepsopvang en wij benutten de extra mogelijkheden die hieruit voortkomen: samen plezier hebben, samen leren, interessante en spannende activiteiten uitvoeren. De drie belangrijkste leefmilieus voor kinderen in de basisschoolleeftijd zijn: de thuissituatie (eerste milieu), de school (tweede milieu) en de vrije tijd (derde milieu). Daarnaast vormen leeftijdgenoten, de woonomgeving en de media belangrijke factoren in het leven van deze kinderen.

In het eerste deel gaan wij in op veiligheid en welbevinden, eigen keuzes, activiteiten en relatie met ouders, school en omgeving als basis voor ons pedagogisch beleid. De manier waarop we omgaan met kinderen is zowel gericht op het hier en nu als op de toekomst. We willen de kinderen helpen zich te ontwikkelen tot actieve burgers in een democratische samenleving: zelfbewust en gericht op samenwerking. We werken dit uit in deel 2 van dit pedagogisch beleidsplan. De pedagogisch medewerkers spelen bij dit alles een belangrijke rol. De wijze waarop zij omgaan met de kinderen, hun inzicht en kennis en vaardigheden zijn bepalend voor de kwaliteit van onze kindercentrum. Zij worden daarbij geholpen door materiële factoren zoals de binnen- en buitenruimte en het spelmateriaal. Het dagritme en het activiteiten aanbod zijn wezenlijke onderdelen van het aanbod in onze kindercentra. Dit beschrijven we in deel 3.

Het pedagogisch beleid BSO voldoet aan de eisen die in de Wet Kinderopvang worden gesteld. Het bevat de specifieke invulling van Het Klavertje en is op diverse onderdelen nader uitgewerkt in procedures en werkinstructies.

In trainingen en coachen wordt het beleid samen met de pedagogisch medewerkster verankerd in de dagelijkse werkpraktijk.

Inhoudsopgave

Deel 1: In het kort - De basis van ons pedagogisch beleid

Emotionele veiligheid en welbevinden	4
Levensecht leren.....	4
Eigen keuzes	5
Activiteiten	6
Samenwerking met ouders	7
Samenwerking met kernpartners	7

Deel 2: Uitwerking ontwikkelen en leren - werken aan pedagogische doelen en competenties van kinderen

Sociale competentie	8
Persoonlijke competentie.....	9
Overdracht van waarden en normen, morele competentie	9

Deel 3: Pedagogische inzet

De rol van de pedagogisch medewerker	10
Binnen- en buitenruimtes en materiaal	14
Dagritme en groepssamenstelling	16
Wennen.....	17
Observeren en kinderen met opvallend gedrag/ zorgenkinderen.....	17

Deel 4: Aanvullend beleid - Organisatie en pedagogische visie

Openingstijden	17
Groepsindeling en personeelsinzet	18
Personeel	18
Achterwacht.....	18
In de samenleving	18
Aangrenzend beleid en werkinstructies.....	18

Deel 1: De basis van ons pedagogisch beleid

Emotionele veiligheid en welbevinden

Elk kind moet zich bij ons veilig en vertrouwd kunnen voelen, lekker in zijn vel zitten en zich gewaardeerd voelen. Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie om te leren en zich te ontwikkelen. De BSO is een plek om je 'thuis' te voelen. Huiselijkheid binnen de BSO kenmerkt zich in de eerste plaats door de pedagogisch medewerker-kind relatie (warm, vertrouwd, voorspelbaar en betrouwbaar). Daarnaast door een sfeer en aanpak waarin je jezelf kunt zijn en je vrije tijd naar eigen idee in kunt vullen. Belangrijk is ook de inrichting van de ruimte: warm, met plekken waar je apart van de anderen met een clubje of alleen (n)iets kunt doen en lekker kan ontspannen na een dagje school.

Het Klavertje werkt aan de emotionele veiligheid door ervoor te zorgen dat de kinderen zich bij ons gewaardeerd en geliefd voelen. We bieden deze veiligheid door te werken met 1 vaste pedagogisch medewerkster. Zij gaat met elk kind een persoonlijke relatie aan en ze waarderen vriendschappen. Ze gaat op een positieve, ondersteunende manier met de kinderen om. Vanaf het moment dat de kinderen uit school komen probeert de pedagogisch medewerkster na te gaan hoe het met het kind gaat: heeft het een fijne dag gehad op school of speelde er iets naars? Emoties zoals boosheid en verdriet worden begrepen en geaccepteerd. De kinderen weten dat de pedagogisch medewerkster hen kent en waardeert zoals ze zijn. De kinderen kunnen hun verhaal kwijt. Ze worden serieus genomen, hun ideeën en plannen doen er toe. Kinderen komen naar de BSO meestal na een drukke schooldag. Hun behoeftes zijn erg verschillend; lekker hangen, actief zijn, samen met vriendjes of juist even alleen met een boekje. Die ruimte is er. We werken actief aan de samenhang binnen de groep zodat de kinderen zich geborgen weten in de groep met de andere kinderen en we zijn alert op het voorkomen en tegengaan van pestgedrag.

Levensrecht leren

De kinderen bezoeken de BSO in hun vrije tijd, na schooltijd en in de vakanties. Het accent ligt op spelen, plezier hebben, ontspannen en uitrusten, zonder dat er eisen aan hun prestaties worden gesteld. Toch leren de kinderen een heleboel op de BSO. Ze leren keuzes te maken, alleen en samen met anderen dit onder gepaste begeleiding. Ze maken kennis met nieuwe activiteiten en leren nieuwe vaardigheden.

Op school wordt het leren vaak opgesplitst in vakken. Op de BSO kunnen kinderen ervaringen en kennis op doen in logisch samenhangende situaties. Doordat de kinderen in een veilige setting actief bezig zijn met interessante activiteiten, doen ze belangrijke leerervaringen op.

De BSO is bedoeld voor kinderen van 4 tot 13 jaar. De prepuber van 10 jaar is echter qua competenties, behoeften en interesse niet meer te vergelijken met de kleuter van 4. We houden daar rekening mee in ons aanbod. Zo zijn er voor de oudere kinderen gezelschapsspellen een logisch onderdeel van hun vrije tijd. Ze krijgen ook op de BSO deze gelegenheid, waarbij we proberen de kinderen net op een ander spoor te zetten dan wat ze gewend zijn.

Ook kunnen we de kinderen, bijvoorbeeld vragen recepten voor tuinkers te zoeken of een poster, voor de groep, te maken op de i-pad.

Het Klavertje biedt de kinderen ervaringen die aansluiten bij hun mogelijkheden en hun behoeften. Ze kunnen nieuwe dingen ervaren en leren en hun grenzen verkennen.

Eigen keuzes/ kinderpacticipatie

We vinden het belangrijk dat elk kind op zijn eigen niveau actief kan meedenken, invloed kan hebben op de opvang en kan meebepalen wat er gebeurt.

Kinderpacticipatie op de BSO vinden we eigenlijk heel vanzelfsprekend: het gaat om de vrije tijd van de kinderen. Bij kinderpacticipatie gaat het niet om eenrichtingsverkeer, maar om een wisselwerking tussen de pedagogisch medewerkster en kinderen. De kinderen geven aan (soms door een enkel non-verbaal signaal, soms door een discussie) hoe zij denken over wat er gebeurt op de BSO, wij spelen hierop in. Bij alle activiteiten hebben de kinderen een eigen inbreng.

Deze is afgestemd op de soort activiteit en op de mogelijkheden van de kinderen.

De pedagogisch medewerkster schept het kader (bijvoorbeeld: een muurkrant maken), de kinderen geven invulling (wat moet er in, wat heb je daarvoor nodig, wie doet wat) en de pedagogisch medewerkster ondersteunt waar nodig. Om kinderen invloed te laten hebben op de inhoud van het activiteitenaanbod informeren we ze over de mogelijkheden per dag en periode. Dit geeft ze de mogelijkheid om zelf te kiezen wat ze gaan doen. Kinderen hebben ook een stem in het bepalen van het programma, bijvoorbeeld door middel van een groepsgesprek voorafgaand aan een naderende vakantie. Op de locatie hangt een bord waarop duidelijk wordt welke activiteiten er die dag/week worden aangeboden. Dat gebeurt met pictogrammen, foto's (bijvoorbeeld van de pedagogisch medewerkster die het aanbiedt) en in geschreven taal. De pedagogisch medewerkster vraagt nadrukkelijk bij de kinderen na wat ze vonden van een bepaalde activiteit, of roepen kinderen bij elkaar als ze merken dat een bepaalde regel voor die kinderen niet meer werkt. Zo

ontstaat een wisselwerking. Regelmatig evalueren ze de activiteiten met de kinderen, bijvoorbeeld na afloop van een vakantie.

Ook worden er soms kindervergaderingen georganiseerd, waar de kinderen hun wensen en verlangens voor de komende periode kunnen aangeven of wordt een ideeënbus geïntroduceerd. Door al dit soort acties helpt de pedagogisch medewerkster de kinderen hun zelfvertrouwen te vergroten en stimuleren zij ze tot zelfstandig nadenken. De kinderen worden uitgedaagd om met elkaar en de groepsleiding te onderhandelen en van gedachten te wisselen. Daarbij verhoogt het meedenken en meebepalen de betrokkenheid van de kinderen bij de BSO en daarmee hun motivatie om te komen en deel te nemen aan activiteiten.

Activiteiten

Kinderen in de basisschoolleeftijd hunkeren naar de ontwikkeling van vaardigheden op uiteenlopend gebied. Ze ontwikkelen zich graag en razendsnel. Daarom biedt onze BSO een grote variëteit aan activiteiten die aan deze 'honger' tegemoet komt, waarbij we rekening houden met verschillen in belangstelling en ontwikkelingsniveau. In het activiteiten aanbod onderscheiden we structurele activiteiten (dit zijn dingen die elke dag gedaan kunnen worden zoals spelen in de bouwhoek, je behendigheid testen met een nieuw spel) naast langer lopende thema's en eenmalig aanbod (workshop, uitje).

De georganiseerde activiteiten bestrijken grofweg drie gebieden:

1. Maatschappelijke participatie

Hierbij zijn de kinderen bezig met een zinvol, levensecht project. Ze leren daarbij welke rollen er in de samenleving voorkomen en hoe je die goed kunt hanteren. Voorbeelden: een kinderkrant maken, een buurtproject met interviews met oudere buurtgenoten, het opknappen van de speelplaats.

2. Oriëntatie en ontmoeting

Kinderen vergroten hun leefwereld door kennis te maken met activiteiten, mensen, beroepen, enz. Voorbeelden: beroepenproject met bezoeken van en aan verplegers, politie, winkeliers; project waarbij kinderen kennismaken met verschillende sporten of dieren.

3. Specifieke competenties

Kinderen versterken hun sociale competenties of raken vertrouwd met technieken en uitvoeringsmogelijkheden. Voorbeelden: leren koken, schilderen, circusacts, maar ook leren samen beslissingen te nemen. Binnen de activiteiten besteden we evenwichtig aandacht aan Sport en spel, Media en maatschappij, Natuur en milieu, Techniek, Kunst en cultuur en Buurt en wijk. Het gaat hierbij steeds om een gevarieerd, uitdagend activiteiten aanbod, waarbij deelname in principe vrij is. Maar

als een kind eenmaal heeft gekozen voor een activiteit, dan stimuleren wij haar of hem om dit ook af te maken. Dat hoort bij het leren kiezen.

Speciale aandacht in ons activiteiten aanbod is er voor sport en bewegen. Door sportactiviteiten een structurele en uitgesproken plek te geven in ons beleid sluiten we aan bij het belang van een goede fysieke gezondheid naast de mogelijkheden die sportactiviteiten bieden op het gebied van sociaal-leren.

Samenwerking met ouders

De aandacht, zorg en interesse voor de kinderen is wat ouders en het Klavertje bindt. De ouders zijn de opvoeders van de kinderen die de BSO bezoeken, zij zijn de eerstverantwoordelijken voor hun eigen kind. Op de BSO worden de kinderen begeleid volgens de in de organisatie afgesproken pedagogische visie: wij leveren een bijdrage aan de opvoeding van het kind. Zo worden met ouders en kinderen zelfstandigheidcontracten afgesloten, waarin wordt afgesproken wat het kind zonder toezicht mag doen. In het strategisch beleid formuleert het Klavertje een balans te zoeken in de belangen van ouders en kind. Onze ervaring is dat deze belangen in de meeste gevallen gelijk oplopen: Ouders willen pedagogisch verantwoorde kinderopvang, net als wij. Vanuit de verantwoordelijkheid van ouders voor hun kind, worden zij betrokken bij de opvoeding op de BSO. We streven naar een optimale informatie-uitwisseling tussen BSO en ouders. Waar sprake is van onduidelijkheid over onze pedagogische aanpak willen we onze keuzes zorgvuldig toelichten. In geval van het uiteenlopen van belangen tussen ouders en kind, streven wij naar constructieve communicatie die leidt tot oplossingen-op-maat. Daarbij streven we naar win-win situaties: we willen in overleg met ouders komen tot een aanpak die zowel tegemoetkomt aan hun wensen en overtuigingen als aan het welbevinden en de ontwikkeling van hun kind. Waar die geschaad dreigen te worden, kiezen wij voor de belangen van het kind. Wij houden het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen zorgvuldig in de gaten. Een schriftelijk verslag hiervan wordt met de ouders besproken.

Samenwerking met kernpartners

Onder onze kernpartners verstaan wij de scholen (al dan niet in bredeschoolverband), welzijns-, jeugdzorg- en jeugdgezondheidszorgorganisaties. Met de scholen is, naast overleg over de organisatie, ook overleg over inhoudelijke aspecten en afstemming van activiteiten. Dit kan concreet bijvoorbeeld resulteren in het uitvoeren van een gezamenlijk anti-pest-project of naschoolse

activiteiten. Steeds meer zoeken we samenwerking met partners in de buurt van de BSO om het activiteiten aanbod aan de kinderen te verrijken.

Deel 2: Ontwikkelen en leren - werken aan pedagogische doelen en competenties van kinderen Pedagogische doelen en competenties

In het pedagogisch beleid sluit het Klavertje aan op de indeling zoals die wordt gehanteerd in de Beleidsregels Kwaliteit Kinderopvang, behorend bij de Wet Kinderopvang.

We willen de kinderen bieden:

- Emotionele veiligheid (beschreven in deel 1)
- Ontwikkeling van sociale competentie
- Ontwikkeling van persoonlijke competentie
- Socialisatie: actief deelnemen aan de samenleving, waarden en normen

Sociale competentie

Wij besteden veel aandacht aan de sociale competentie. In de eerste plaats door ervoor te zorgen dat de kinderen zich veilig voelen in de groep en zich deel voelen van de groep. Samen spelen en samenleven, vinden we erg belangrijk bij het Klavertje. Daarom bespreken we deze competentie als eerste.

Ieder kind is een sociaal wezen. Kinderen in de schoolleeftijd zijn actief bezig met het bepalen van hun positie ten opzichte van anderen. Dat gebeurt terwijl ze samen dingen doen, plannen maken, samen spelen en delen. Er worden vriendschappen opgebouwd en verbroken. De BSO kan daarbij een verlengde zijn van de school, als kinderen met hun klasgenoten in de groep zitten. Om in te spelen op bestaande vriendschappen mogen vriendjes en vriendinnetjes die niet op de BSO staan ingeschreven af en toe mee komen naar de BSO. Voor kinderen die elkaar niet van school kennen, biedt de BSO nieuwe mogelijkheden voor het verkennen van sociale relaties. De pedagogisch medewerkers versterken de samenhang in de groep door samen met de kinderen een vertrouwde sfeer te maken. Ze stimuleren de kinderen om samen te werken en respect te hebben voor elkaar, ook als ze ver van elkaar af staan. Bijvoorbeeld; een groepje buiten spelende jongetjes wordt uitgelegd dat ze niet bij het raam moeten klimmen waar de meidenkamer achter is. Al vinden ze het misschien stom gedoe, ze moeten leren de behoefte aan privacy van anderen te respecteren. De pedagogisch medewerkster stimuleert de kinderen om elkaar te helpen en samen plannen te bedenken en uit te voeren, dit komt naar voren in alle activiteitengebieden. Omdat de BSO veel ruimte

biedt voor ongestructureerde activiteiten, is er veel ruimte voor een natuurlijk proces van interactie tussen de kinderen. De pedagogisch medewerkster houdt daarbij wel goed in de gaten of ze ondersteuning nodig hebben bij bijvoorbeeld het oplossen van conflicten of dat er ingegrepen moet worden zoals bij pestgedrag. We zijn ons er van bewust dat de kinderen op school al de hele dag in een groep doorbrengen. De medewerkster geeft de kinderen alle ruimte om na schooltijd een tijdje alleen te zijn, of samen met een paar kinderen, als ze daar behoefte aan hebben.

Persoonlijke competentie

Kinderen worden in de periode op de BSO steeds zelfstandiger en leren hun eigen vaardigheden steeds verder uit te breiden. Het doel is daarbij dat kinderen zichzelf kunnen redden in datgene wat ze aankunnen en in toenemende mate zelfstandig functioneren. Daarnaast willen we bevorderen dat kinderen eigen keuzes leren maken en zelf initiatieven nemen. Kinderen doen daarbij zoveel mogelijk zelf en vragen hulp wanneer dat nodig is. Kinderen ontwikkelen zich, daarom bieden wij hen uitdaging door verruiming van hun leefwereld en bieden wij ruimte voor ontplooiing. De ruimte binnen en buiten nodigt uit om op onderzoek uit te gaan en nieuwe dingen te beleven en te leren. In de BSO willen wij bewust ook andere ervaringen aan de kinderen bieden dan thuis en op school.

In de levensechte activiteiten leren kinderen zelfstandig en gezamenlijk op te treden. In het activiteiten aanbod komen alle ontwikkelingsgebieden van de kinderen aan bod. We onderscheiden hierbij de volgende competenties:

Emotionele competenties, zoals: vertrouwen in jezelf en in anderen, omgaan met gevoelens, vertellen wat je dwars zit.

Motorisch zintuiglijke competenties, zoals: balanceren, dribbelen, een bal vangen, breien, proeven.

Cognitieve competenties, zoals: begrijpen en benoemen, oorzaak-gevolg, ordenen en meten.

Taal en communicatieve competenties, zoals: praten en begrijpen, beurt nemen en geven, lezen en schrijven.

Expressieve en beeldende competenties, zoals: dansen, muziek maken, leren kennen en gebruiken van materialen, verven, fotograferen.

Overdracht van waarden en normen, morele competentie

Wij bieden in onze BSO een omgeving waar kinderen worden opgevoed, naast hun thuishilieu en de school. Daarbij is socialisatie of culturalisatie, overdracht van normen en waarden een vanzelfsprekend onderdeel. Leren omgaan met conflicten is eigenlijk het leren omgaan met tegengestelde belangen. De pedagogisch

medewerkster leert de kinderen oog te hebben voor andere kinderen, ze helpt ze met het vinden van oplossingen voor botsingen. Dit zijn voor de kinderen de eerste lessen in democratisch samenleven. Kinderen worden actief gestimuleerd om zelf keuzes te maken en om verantwoordelijkheid te dragen voor elkaar en voor de groep.

Belangrijk is ook de aandacht en waardering voor onderlinge verschillen en overeenkomsten. Belangrijke waarden als verantwoordelijkheid en saamhorigheid zijn onderdeel van de dagelijkse omgang en komen de hele dag door tot uiting in het gedrag van de pedagogisch medewerkster. De pedagogisch medewerkster is gedurende de dag het voorbeeld waar de kinderen zich aan spiegelen in de manier waarop ze kijken, praten, stimuleren en bijsturen.

Deel 3: Pedagogische inzet

Onze pedagogisch medewerkster is de spil waar het pedagogisch beleid om draait. Hun inzicht en begrip voor de kinderen en de manier waarop zij met de kinderen omgaan, bepaalt de kwaliteit van onze opvang. Zij zorgt ervoor dat de kinderen zich veilig en prettig voelen, zij geeft hen de ruimte om nieuwe dingen te leren, samen te werken en steeds zelfstandiger te worden. Daarom beginnen we dit gedeelte van het pedagogisch beleid met de beschrijving van de kwaliteiten die onze pedagogisch medewerkster daarbij gebruikt. Centraal hierbij staat het positief handelen. Dit is de rode draad die overal in onze pedagogische werkwijze is terug te vinden. Verder wordt in dit deel aandacht besteed aan andere belangrijke factoren: de omgeving, het dagritme en de groepssamenstelling. Het Klavertje werkt met concrete en duidelijke handvatten waardoor de pedagogisch medewerkers hun werk goed kunnen uitvoeren.

De rol van de pedagogisch medewerkster

Sensitieve responsiviteit

De pedagogisch medewerkster is gevoelig voor wat de kinderen bezighoudt en reageert daar op een passende wijze op (sensitieve responsiviteit). Als een kind contact zoekt, gaat ze daar zo veel mogelijk en op een positieve manier op in. Doordat ze kijkt naar de kinderen, wacht tot ze toe zijn aan contact en luisteren naar wat ze willen vertellen (ook in lichaamstaal) voelt elk kind zich opgemerkt en begrepen. De pedagogisch medewerkster heeft plezier in wat de kinderen doen, ze laten dat merken en nemen de tijd om met de kinderen te communiceren. Kinderen hebben soms heftige emoties. Ze uiten hun vermoeidheid, boosheid of spanning door huilen, schreeuwen, ruzie maken of zich terugtrekken. De pedagogisch medewerkster begrijpt dat het kind het moeilijk heeft en reageert met aandacht en ondersteunend gedrag. Dit biedt rust aan het kind en de

pedagogisch medewerkster kan dan samen met het kind uitzoeken hoe ze het verder kan helpen.

Respect voor de autonomie van het kind

Kinderen willen invloed hebben op hun eigen leven, dat geldt ook op de BSO. Naarmate kinderen ouder worden, kunnen ze meer zelfstandigheid aan. Pedagogisch medewerkster gaat in op deze behoefte aan autonomie: ze geven het kind controle waar dat mogelijk is. Kinderen krijgen de gelegenheid om veel zelf te doen: een hut bouwen, brood klaarmaken, een poppenkastvoorstelling in elkaar zetten, voetballen in de buurt van de BSO. De pedagogisch medewerkster geeft kinderen de gelegenheid om zelf plannen te maken, oplossingen te bedenken en keuzes te maken. Daarbij houdt ze rekening met het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Ze geeft de kinderen veel ruimte om bij te dragen aan de groep: samen de tafel dekken, feestversiering ontwerpen en maken.

Praten, uitleggen en luisteren

Om kinderen te helpen zichzelf te leren kennen en de wereld om hen heen te begrijpen, gebruiken we de taal. De pedagogisch medewerkster luistert met aandacht naar wat de kinderen vertellen en reageren daar op door antwoord te geven, vragen te stellen en de kinderen met elkaar in gesprek te brengen. Ze praat met de kinderen individueel en in groepjes over wat ze bezighoudt. Ze helpt ze bij het formuleren van oplossingen voor een probleem. Ze praat over hoe je kunt omgaan met een vervelende klasgenoot en helpt de kinderen daardoor met het ontrafelen van hun gevoelens en het geven van woorden aan ingewikkelde problemen. De pedagogisch medewerkster bespreekt ook filosofische en andere vragen die voor de kinderen belangrijk zijn: het overlijden van een familielid, vegetarisme, verliefdheid.

Structuur en duidelijkheid

De pedagogisch medewerkster zorgt voor een duidelijke structuur. Er is een dagritme dat alle kinderen kennen en waar ze houvast aan hebben. De pedagogisch medewerkster helpt de kinderen daarbij door bijvoorbeeld de volgorde op een bord te schrijven, de aangeboden activiteiten op een bord af te beelden, of de kinderen een schema te laten invullen voor het spelen in de verschillende hoeken of groepsruimtes. Op alle groepen wordt gewerkt met een paar duidelijke regels. Een klein aantal duidelijke regels geeft de kinderen houvast. Deze regels worden met de

kinderen samen vastgesteld en regelmatig besproken. De regels zijn zo veel mogelijk positief geformuleerd: om de beurt, elkaar helpen. We beschouwen een positieve sfeer als basis. Negatieve regels zijn er voor gevaarlijke situaties: elkaar geen pijn doen, niet op het hek klimmen. Regels en vaste structuren zijn er ook om af en toe eens doorbroken te worden en flexibel te worden toegepast: bij het apenspel mag je voor een keer over de bank lopen. Als kinderen iets doen dat niet mag, gaat de pedagogisch medewerkster daar op een positieve manier mee om. Zij probeert te begrijpen waar dit gedrag vandaan komt. Ze geeft dan suggesties voor ander gedrag en geeft zo nodig de regel aan en benoemt ook het eventuele gevolg het gedrag of de actie. Als kinderen lekker bezig zijn of elkaar helpen, laten ze merken dat ze dat waarderen. Daardoor leren kinderen op een positieve manier hoe ze zich het beste kunnen gedragen. De pedagogisch medewerkster heeft een voorbeeldfunctie: zij behandelt de kinderen zoals ze wil dat de kinderen met elkaar omgaan.

Ondersteunen van de relaties tussen kinderen

Het Klavertje vindt het samenzijn van de kinderen een belangrijk pluspunt van kinderopvang. De pedagogisch medewerkster gaat daar op een actieve manier mee aan de gang. Ze stimuleert de sociale attentie van de kinderen voor elkaar. Ze introduceert nieuwe kinderen nadrukkelijk in de groep en neemt persoonlijk afscheid van kinderen die de groep verlaten. Ze versterkt de onderlinge relatie en geeft daarnaast de kinderen ruimte om alleen te spelen. De kinderen wordt geleerd om anderen met rust te laten als die geen behoefte hebben aan contact of met anderen willen zijn. De pedagogisch medewerkster stimuleert het samenspel van de kinderen en respecteert dit door niet onnodig binnen te dringen in dat spel. De groepssamenhang wordt door de pedagogisch medewerkster versterkt door samen te praten, maar vooral ook door te doen: samen sporten en andere activiteiten uitvoeren. De pedagogisch medewerkster geeft de kinderen de gelegenheid om hun onderlinge botsingen samen op te lossen omdat kinderen daar van leren hoe ze met anderen om kunnen gaan. Ze biedt steun door het stellen van vragen en het helpen bij het vinden van oplossingen.

Voorwaarden scheppen voor spelen en leren

De pedagogisch medewerkster verrijkt het spel en de leermogelijkheden van de kinderen door hoe ze handelen, hoe ze omgaan met de kinderen en hoe ze de dag

organiseren. Ze observeert de kinderen en merkt daardoor op welke manier ze deze kinderen in hun ontwikkeling kan ondersteunen. Soms heeft een kind individueel een klein steuntje in de rug nodig, soms merkt ze dat de groep als geheel wel wat impulsen kan gebruiken. Ze maakt actief gebruik van mogelijkheden om gevarieerd spel van de kinderen te ondersteunen. Zijn sommige kinderen uitgekeken op het voetballen? Dan kunnen we vandaag wel eens trefbal gaan spelen.

Kansen grijpen en kansen creëren

De kinderen die de BSO van het Klavertje bezoeken, krijgen veel mogelijkheden om te groeien en te leren. De pedagogisch medewerkster speelt daarbij in op de belangstelling en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

In de ontspannen sfeer van de BSO grijpt zij de kansen om met de kinderen te praten, vragen te stellen, hen verder te helpen bij hun leerproces. Maar ze creëert ook kansen voor de kinderen om iets te beleven en te leren. Ze organiseert dagelijkse grote en kleine activiteiten binnen en buiten. Daarbij biedt ze vooral mogelijkheden die de kinderen op school en thuis niet zo gemakkelijk krijgen: ze bedenkt samen een speurtocht en voeren die uit of organiseren met de kinderen een voetbalwedstrijd. In de vakantie, als kinderen hele dagen komen, creëert de pedagogisch medewerkster nieuwe ervaringen door uitstapjes naar bijvoorbeeld een dierentuin, brandweerkazerne en museum. Hierbij maakt ze ook gebruik van levensecht leren in de eigen leefomgeving van de kinderen. Ook creëert ze veel gelegenheid voor de kinderen om samen te werken en iets voor de groep te doen: planten verzorgen, slingers of op de computer een affiche maken voor een feest, jongere kinderen laten zien hoe je het konijnenhok schoonmaakt bijv..

Aanbieden van activiteiten

Onze pedagogisch medewerkster organiseert voor hun locatie een breed aanbod aan activiteiten, daarin gebruikmakend van het Klavertje brede aanbod van de BSO activiteiten. Dit aanbod komt tegemoet aan de uiteenlopende behoeften van de kinderen op de BSO. Zo is er een evenwichtig aanbod van activiteiten voor zowel de jongere als de oudere kinderen, voor jongens en meisjes en bevat het activiteiten op alle ontwikkelingsgebieden. Naast losse activiteiten zijn er ook, gebaseerd op dezelfde criteria, themakisten beschikbaar die voor een periode van 6 weken draaiboeken van activiteiten en bijbehorend materiaal bevatten. Centraal in het begeleiden van activiteiten staat het afstemmen op de doelgroep, op een dusdanige

manier dat elke deelnemer plezier of betekenis aan zijn activiteit kan ontleen. Zo is bijvoorbeeld voor oudere kinderen een eenvoudige vorm van volleybal spannend en uitdagend. Diezelfde spanning in het spel bereik je bij kleuters door te volley-en met een ballon!

Positief leiding geven

Natuurlijk geeft de pedagogisch medewerkster leiding aan de groep. Ze geeft leiding door duidelijkheid en veiligheid te bieden, door betrouwbaar en voorspelbaar te zijn. Door aandacht te hebben voor alle kinderen, grenzen te bewaken en de basisgroepsregels te handhaven. Ze voert gesprekken en organiseert activiteiten die sturing geven aan de dag, door met de kinderen afspraken te maken over bijvoorbeeld het gebruik van de computers en de verschillende hoeken. Ze geeft ook leiding door ruimte te geven aan de kinderen, niet door te commanderen en zelf te bepalen hoe alles gaat. Ze gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van de kinderen en herinneren deze zo nodig aan de regels. Bij het vrije spelen bepalen de kinderen het spel en zijn volwassenen te gast. De pedagogisch medewerkster heeft de leiding bij georganiseerde activiteiten, sport en spel. Ze nodigt de kinderen uit, geven aanwijzingen en doen voor, en geven de kinderen de ruimte om hun eigen invulling te geven.

Binnen- en buitenruimtes en materiaal

Het gebouw en de buitenruimte van de BSO geven de kinderen een gevoel van veiligheid en vertrouwdheid: kinderen voelen zich er thuis. Ze weten waar ze kunnen knutselen, rennen, naar de WC gaan, verstoppen of een boekje lezen. De kleuren en de materialen zijn sfeervol en vrolijk. Onze positieve benadering van de kinderen is ook te zien in ons gebouw. Natuurlijk houden we ook rekening met de fysieke veiligheid en de gezondheid van de kinderen (en het personeel): zo wordt er gelet op een goed binnenklimaat en op veilige afwerking en inrichting van het gebouw. We vinden het belangrijk dat de kinderen bij ons veel kunnen beleven en hun eigen grenzen durven verkennen. Daarom zijn we steeds op zoek naar een evenwicht tussen de uitdaging die kinderen nodig hebben en de veiligheid die we ze willen bieden. Kinderen krijgen zelfvertrouwen als ze merken dat ze moeilijke of 'enge' dingen kunnen. Naarmate ze ouder zijn, kunnen kinderen meer risico's aan. We werken met zelfstandigheids contracten waarin we met kinderen en ouders afspreken welk risico verantwoord is voor dit kind. De binnen- en buitenruimtes bieden mogelijkheden voor samen en alleen zijn, voor rust en actie. De meeste

kinderen voelen zich prettiger in kleine dan in grote groepen. Daarom bieden we veel mogelijkheden om met een kleine groep te eten en te spelen. Het gebouw, de buitenruimte en de inrichting zijn ingesteld op het versterken van de zelfstandigheid van de kinderen. Kinderen kunnen zelf het knutselmateriaal pakken en ze kunnen zien wat er vandaag te doen valt. De groepsruimte biedt mogelijkheden om te spelen en activiteiten uit te voeren. De groepsruimte is ingericht in speelhoeken met verschillende functies. Waar mogelijk zijn de speelplekken verdeeld over verschillende ruimtes. Wij zien de buitenruimte als onderdeel van de totale speelruimte. Buiten spelen biedt andere mogelijkheden dan de binnenruimte: voelen van de elementen (de wind in je haar), lekker rennen, andere kinderen ontmoeten, avonturen beleven, ravotten en schreeuwen zonder een ander tot last te zijn en vies worden mag. Bij het indelen en inrichten van het gebouw en de buitenruimte wordt rekening gehouden met verschillende behoeften van kinderen aan bijvoorbeeld ontmoetingsplekken, mogelijkheden om je te verstoppen, om te sporten, te ontdekken en om te rennen. Buiten spelen moet ook spannend en interessant zijn. Indien er maar beperkte mogelijkheden zijn om de buitenruimte spannend in te richten, wordt gezorgd voor uitdagend materiaal zoals boomstammen, autobanden, een tent, timmerplanken, doeken en touw om bijv. hutten mee te bouwen. kruiwagens en stelten. Ook de omgeving kan deel uitmaken van de buitenruimte: een basketbalveldje om de hoek, een slootje om in te varen. Uiteraard wordt hierbij gekeken naar de balans tussen veiligheid en avontuur en de zelfstandigheid van de betrokken kinderen (zelfstandigheidcontract). In contact komen met de natuur is bij het Klavertje belangrijk: waar mogelijk is de buitenruimte zo ingericht dat er van alles te beleven valt op gebied van omgang met dieren en planten, variërend van een voederplank voor de vogels tot een verstoppel in een wilgenbosje. Het spel- en gebruiksmateriaal is veelzijdig en afgestemd op wat kinderen nodig hebben. Bijvoorbeeld: In de verkleedhoek hangen zowel bouwvakkerhelmen als prinsessenjurken en hippe tasjes. Er zijn ballen voor verschillende soorten sporten en een heleboel stripboeken. Er is veel materiaal waar de kinderen zelf invulling aan kunnen geven, zoals boomstammen en autobanden voor buiten. Spelletjes zijn er voor jonge en oudere kinderen, voor een vlug spelletje of uren bezig zijn. Regelmatig wordt het spelmateriaal op de vestiging gescreend en aangepast aan de groep die op dat moment aanwezig is.

Dagritme en groepssamenstelling

Dagritme

De BSO kent een dagritme met vaste, herkenbare onderdelen. Dat geeft de kinderen houvast: in een groep kan dat bijvoorbeeld betekenen dat ze weten dat ze eerst even iets kunnen gaan eten, dat er rond vier uur altijd twee activiteiten worden aangeboden, dat je even aangeeft als je buiten gaat spelen. Voor sommige bezigheden wordt met de kinderen afspraken gemaakt over de duur en het aantal kinderen dat een bepaalde activiteit uitvoert.

De BSO na schooltijd is snel voorbij. Als de kinderen langer aanwezig zijn, zoals op vakantiedagen en vrije middagen, is de dagindeling uitgebreider. In vakanties wordt er een programma gemaakt en uitgedeeld waarbij elke week (of twee weken) een thema wordt aangepakt. Elke dag staan een of meerdere onderdelen van het thema op het programma. Kinderen en ouders worden hier vooraf over geïnformeerd middels een vakantieprogramma op papier.. De BSO kent ook eet- en drinkmomenten. We willen dat dit prettige, ontspannen momenten zijn voor de kinderen waarin ze ook een beetje kunnen bijkomen van de drukke schooldag. We eten daarom in kleine groepen, de kinderen doen veel zelf en we letten goed op dat we geen tijd van de kinderen vermorsen door ze onnodig te laten wachten.

Groepssamenstelling

De kans dat kinderen met elkaar spelen is het grootst als ze elkaar vaak zien, als ze ongeveer even oud zijn en als ze dezelfde sekse hebben. Met vertrouwde kinderen spelen ze op een hoger niveau. Als kinderen vaak dezelfde pedagogisch medewerkster en kinderen tegenkomen (anders gezegd, als er sprake is van een hoge groepsstabiliteit) ontstaat er meer samenhang in de groep en ontwikkelen ze zich beter. Kinderen die bij elkaar in de klas zitten, zijn meestal erg vertrouwd met elkaar. Maar voor sommige kinderen is het juist heel verfrissend om in de BSO eens met andere kinderen om te kunnen gaan. De pedagogisch medewerkster observeert de kinderen en hebben daardoor goed zicht op wat er tussen de kinderen gebeurt. Ze stimuleert vriendschappen tussen kinderen en bespreekt problemen zoals uitstoting en pesten. In onze BSO werken we met een gemengde leeftijdsgroep. Gedurende hun verblijf in deze groep nemen de kinderen diverse posities in: van jongste via middelste naar oudste. In deze groep heerst vaak een huiselijke sfeer. De pedagogisch medewerkster op deze verticale groep gebruikt en continu hun flexibiliteit en creativiteit om te zorgen dat alle kinderen voldoende aan hun trekken komen.

In vakanties zullen we 2 locaties samenvoegen, de vaste pedagogisch medewerkster van BSO het Klavertje zal meegaan naar de BSO locatie van de Zeven Dweren.

Wennen

Op de BSO is het voor zowel de kinderen als de pedagogisch medewerkers belangrijk om een vertrouwensband op te bouwen. Een kind die pas op de opvang komt heeft de begeleiding nog nodig om zijn eigen plekje te vinden op de groep. Om deze reden plannen wij bij het intakegesprek afhankelijk van de behoeften van het kind 1 tot 2 wendagen in, deze dagen worden niet in rekening gebracht.

Observeren en kinderen met opvallend gedrag/ zorgenkinderen

De pedagogisch medewerkster kijkt altijd goed naar de kinderen. Daardoor kan ze haar aanpak afstemmen op de behoeftes en mogelijkheden van de kinderen afzonderlijk en als groep. Er zijn regelmatige werkbesprekingen tussen de vaste pedagogisch medewerkster en de leidinggevende. Hierin wordt besproken hoe de groep functioneert, of alle kinderen zich prettig voelen in de groep en worden alle kinderen regelmatig individueel doorgenomen. Minstens een keer per jaar maken de pedagogisch medewerkster een verslag over elk kind met behulp van een standaard formulier. Aan de hand van dit verslag wordt een gesprek met de ouders gevoerd. Soms is het wenselijk om kinderen extra te observeren, bijvoorbeeld als de pedagogisch medewerkster de indruk heeft dat een kind zich niet veilig voelt op de groep, erg vaak conflicten heeft of achterblijft in zijn ontwikkeling. Dan wordt het Protocol omgaan met opvallend gedrag gestart. Het betekent dat het kind gedurende enige tijd extra wordt geobserveerd en er gekeken wordt naar de mogelijkheden om intern en extern advies te vragen. Dit wordt gedaan in overleg met en na toestemming van de ouders. Naar aanleiding van deze observaties en eventueel advies wordt dan een plan van aanpak opgesteld en uitgevoerd. Het Klavertje probeert voor elk kind de juiste opvangsituatie te creëren. Soms blijkt het niet mogelijk een kind in een van onze groepen te blijven opvangen.

Deel 4: Aanvullend beleid - Organisatie en pedagogische visie

In dit deel worden organisatorische afspraken weergegeven die in verband staan met de pedagogische visie van het Klavertje.

Openingstijden

BSO het Klavertje is open tijdens schoolweken:

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 15.00uur tot 18.30uur

Op studiedagen en vakantiedagen is de BSO geopend van 07.30uur tot 18.30uur.

De vakantiedagen zullen vaak samengevoegd worden met de BSO locatie van de Zeven Dweren in Zevenbergschen Hoek.

Al andere tijden zijn in overleg met de leidinggevende mogelijk.

Het moment dat het kind de school verlaat, valt hij onder de verantwoordelijkheid van het Klavertje.

Het aanbod aan de kinderen wordt aangepast aan de situatie: opvang na schooltijd vraagt andere activiteiten en een andere opbouw dan opvang tijdens een lange vakantie.

Groepsindeling en personeelsinzet

De kinderen zitten in verticale groepen van 4 tot 13 jaar.

Het grootste gedeelte van de opvangtijd werkt er een vaste pedagogisch medewerkster op een groep.

De norm is 1 pedagogisch medewerkster op 10 kinderen in de leeftijd van 4 tot 13 jaar. En eventueel een pedagogisch medewerkers in opleiding. Bij afwezigheid van de vaste pedagogisch medewerkers worden bekende invallers ingezet.

Personeel

De pedagogisch medewerkers hebben een op het vak gerichte opleiding afgerond of zijn bezig met de opleiding tot pedagogisch medewerker. Op de BSO zijn soms ook BOL- stagiaires aanwezig. Zij volgen een dagopleiding tot pedagogisch medewerker en werken boventallig op de vestiging. Op de kindercentra kunnen ook BBL- medewerkers aanwezig zijn, zij volgen een werk-/leertraject binnen het Klavertje (maximaal één medewerker in opleiding per groep). Waar mogelijk wordt gewerkt met stagiaires van opleidingen die nieuwe inhoudelijke impulsen kunnen geven, zoals sport en kunst.

Achterwachtregeling

Wij hanteren een achterwachtregeling op de BSO, als er één leidster aanwezig is. Dit houdt in dat er een leidster, of volwassenen in geval van nood kan worden opgeroepen. Deze zal binnen een kwartier aanwezig zijn.

In de samenleving

BSO het Klavertje maakt deel uit van de samenleving. Het Klavertje stelt zich daarom op als actief partner in de keten van zorg rondom het kind en heeft vanuit deze visie regelmatig contacten met onder meer Centrum voor Jeugd en Gezin, Jeugdgezondheidszorg (JGZ), opvoedadviseurs en het AMK (Algemeen Meldpunt Kindermishandeling). Met toestemming van ouders wordt er overlegd met anderen (school, JGZ) als er vragen zijn over de ontwikkeling van een kind. Er is in een deel van het werkgebied een actieve vorm van samenwerking met opvoedadvisering, waarbij ouders op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met opvoedondersteuning. Wij verwijzen ouders, indien er vraag is naar

opvoedondersteuning, actief door. Met alle scholen waar onze kinderen vandaan komen, wordt samengewerkt. Minimaal worden praktische afspraken gemaakt over het 'afleveren' en het ophalen van de kinderen op school. Vaak zijn er contacten over individuele kinderen (na toestemming van de ouders).

Aangrenzend beleid en werkinstructies:

- Protocol signaleren/ opvallende kinderen
- Meldcode kindermishandeling
- Beleid ziekte, verzorging, en overlijden
- Beleid (voedsel)hygiëne

Ruilbeleid

Ruilbeleid de Zeven Dweren BSO het Klavertje hanteert een klantvriendelijk ruilbeleid. In principe komen kinderen op vaste dagen naar de buitenschoolse opvang (met uitzondering van de flexibele opvangmogelijkheden). Dit komt de stabiliteit van de groep, het zich veilig voelen van kinderen en daarmee de pedagogische kwaliteit van de opvang ten goede. Het kan echter voorkomen dat u op andere dan de vaste dagen opvang nodig heeft voor uw kind. Het Klavertje staat hiervoor open. Als uw kind geen gebruik heeft gemaakt van de opvang in verband met bijvoorbeeld: ziekte of vakantie, mag u deze dag ruilen tegen een andere opvangdag. Het ruilen is overigens een service en geen recht. Wij zullen er alles aan doen om u wens tot uiting te laten komen.

Regels ruilbeleid:

- Als u op een vaste dag geen gebruik maakt van de opvang, mag u de dag of het dagdeel op een ander moment opnemen.
- Weet u vooraf al dat u een bepaalde dag niet gaat gebruiken, dan mag u die ook al eerder omruilen. Als u bijvoorbeeld in juli op vakantie gaat, mag u de opvangdag(-en) die dan vervallen, al vanaf 1 januari inzetten.
- Het ruilen geldt per kalenderjaar. Heeft u aan het einde van het jaar (of contract) meer dagen of dagdelen afgenomen dan afgesproken? Geen enkel probleem; die verrekenen wij dan. Voor dagen die u niet gebruikt heeft, wordt overigens geen restitutie verleend.
- Feestdagen kunnen mogen ook geruild worden. Het gaat dan om de dagen waarop de opvang, conform de CAO, gesloten is (bijvoorbeeld Nieuwjaarsdag, 2e Paasdag, Hemelvaartsdag, Koninginnedag, 2e Pinksterdag, Kerstmis en (1x per 5 jaar) Bevrijdingsdag).

- Ruilen kan alleen als de normale bezetting op de groep het toelaat; we kunnen geen extra pedagogisch medewerkers inzetten.
- De ruildagen zijn gebonden aan het kind en kunnen niet voor broers en/of zussen worden ingezet.
- Ruilen is gebonden aan de opvangsoort. Zo kunt u voorschoolse opvang alleen ruilen met voorschoolse opvang en naschoolse opvang alleen met naschoolse opvang.
- Bij buitenschoolse opvang kunt u alleen ruilen in de schoolweken en niet in de schoolvakanties (de bso-vakantieopvang is namelijk al helemaal op maat).
- Wanneer het vanuit pedagogisch oogpunt niet verantwoord is dat een kind ruilt, kan dit door de pedagogisch medewerkers worden aangegeven.
- U vraagt maximaal één maand voor de gewenste ruildatum aan de groepsleiding of u kunt ruilen. U krijgt zo snel mogelijk doch uiterlijk één week voor de gewenste ruildatum, van de groepsleiding te horen of het ruilen wel of niet mogelijk is.
- Op de dag dat uw kind eigenlijk opvang zou hebben op de BSO meldt u uw kind vóór 8.30 uur af.
- Houdt u er rekening mee dat wanneer u uw kind vooraf afmeldt voor een bepaalde dag, deze dag als ruildag aan een andere ouder zal worden aangeboden.